

MƯỜI NĂM CÔNG TÁC GIÁO DỤC PHÒNG, CHỐNG HIV/AIDS Ở HẢI DƯƠNG

1. Tình hình chung

Hải Dương là một tỉnh thuần nông, tình hình kinh tế, chính trị tương đối ổn định. Tuy vậy, trong những năm gần đây, vấn đề tệ nạn xã hội ở tỉnh, đặc biệt là tệ nạn ma túy, mại dâm có chiều hướng gia tăng, dẫn đến đối tượng nhiễm HIV/AIDS cũng tăng nhanh. Bình quân mỗi năm toàn tỉnh có thêm khoảng 158 người nhiễm mới. Số người nhiễm HIV mới hàng năm được phát hiện từ 300 đến 400 người. Năm 2001 tỉnh phát hiện 1072 người nhiễm HIV/AIDS. Đến 9/2004 số người nhiễm HIV/AIDS toàn tỉnh là 2269 người, trong đó số người ở giai đoạn AIDS là 683.

Trước thực tế diễn biến nhanh chóng của bệnh dịch này, ngành GD-ĐT Hải Dương luôn xác định việc tuyên truyền, giáo dục phòng, chống (GDPC) HIV/AIDS có một vị trí rất quan trọng trong công tác giáo dục (GD) toàn diện học sinh (HS), và đã chỉ đạo, thực hiện có kết quả hoạt động này.

2. Kết quả chỉ đạo, thực hiện GDPC AIDS

2.1. Thực hiện tốt nội dung chương trình GD chính khóa tích hợp

- 100% các nhà trường đã chỉ đạo, thực hiện tốt việc GDPC HIV/AIDS trong chương trình GD chính khóa thông qua việc dạy tích hợp, lồng ghép ở các môn: Sinh học, GD công dân, Địa lí. 100% giáo viên (GV) các bộ môn nói trên thực hiện đầy đủ các tiết theo quy định. Việc đổi mới phương pháp dạy học nhằm nâng cao hiệu quả giảng dạy bộ môn nói chung, và hiệu quả công tác GDPC AIDS nói riêng, được các đơn vị chú ý chỉ đạo và thực hiện tốt. Nhiều GV đã thực hiện các tiết thao giảng, các tiết thực hiện chuyên đề ở các bài dạy về GDPC AIDS.

- Việc thực hiện tuyên truyền, GD học sinh về HIV/AIDS theo tài liệu "Vi tương lai cuộc sống" do Bộ GD-ĐT, tổ chức "Tâm nhìn thế giới" phát hành được các nhà trường thực hiện tốt. 100% HS ở các bậc học THCS, THPT được học tập tài liệu này với những chủ đề khác nhau theo

hướng dẫn của Sở từ lớp 6 đến lớp 12.

2.2. Tổ chức các hoạt động tuyên truyền, giáo dục ngoài giờ lên lớp

- Bên cạnh việc thực hiện các tiết dạy chính khóa, các hoạt động GD ngoài giờ lên lớp luôn được tăng cường chỉ đạo và tổ chức thực hiện tốt. Các nhà trường đã tổ chức nhiều hình thức hoạt động phong phú, đa dạng thu hút HS tham gia và nâng cao hiệu quả GD, tuyên truyền. Trong 10 năm, các nhà trường đã tổ chức thực hiện 679 buổi tuyên truyền cho 190 ngàn lượt cán bộ, GV và HS tham dự; có trên 10 vạn tờ rơi đã được phát hành trong các nhà trường; 1397 pa - nô, áp-phích đã được kẻ vẽ. Đã tổ chức được 598 cuộc thi tìm hiểu, thi vấn đáp ngắn trong các tiết sinh hoạt dưới cờ; tổ chức thi viết, vẽ về chủ đề; đã có 169 sáng tác tranh, pa - nô có giá trị được lựa chọn tham dự thi ở cấp tỉnh và một số sáng tác đã được gửi tham dự cuộc thi sáng tác do bộ tổ chức; tổ chức được 60 câu lạc bộ giới, sức khoẻ sinh sản vị thành niên, 390 buổi sinh hoạt văn hoá, văn nghệ theo chủ đề phòng, chống AIDS.

Hiện nay, vấn đề HIV không còn là hoàn toàn mới mẻ với HS. Do vậy, điều quan trọng là phải đổi mới hình thức hoạt động để các em có hứng thú tham gia, qua đó tác động mạnh mẽ hơn đến nhận thức, thái độ, hành vi của các em, nâng cao hiệu quả tuyên truyền, GD. Nhận thức được điều đó, hầu hết các nhà trường đã không dùng hình thức tuyên truyền theo kiểu thuyết trình "nhồi nhét" mà tạo điều kiện để HS trực tiếp được tham gia vào hoạt động như sắm vai, thi vấn đáp hoặc các hình thức khác. Một số nhà trường còn liên kết để tổ chức thi giữa các cụm trường, cụm cơ quan, qua đó động viên, khích lệ HS tham gia hăng hái, nhiệt tình hơn.

2.3. Thực hiện tốt công tác tuyên truyền, GD thông qua các đợt tuyên truyền cao điểm, tháng và ngày toàn dân phòng, chống HIV/AIDS

- Trong các đợt cao điểm Sở đều có hướng dẫn các đơn vị cơ sở triển khai hoạt động theo chủ đề, đồng thời tăng cường tổ chức kiểm tra, đôn

đốc, kịp thời uốn nắn các đơn vị chưa chú ý đến nhiệm vụ này. Các chủ điểm như: "Tôi quan tâm phòng, chống AIDS, còn bạn?". "Vượt qua rào cản của sự xa lánh, phân biệt đối xử liên quan đến HIV/AIDS"... được các nhà trường thực hiện tốt với các hình thức thể hiện phong phú.

- Đặc biệt ngành luôn tìm các giải pháp nâng cao chất lượng GD toàn diện HS để các em có kiến thức, có phẩm chất đạo đức, sức khỏe tốt, từ đó tránh xa các tệ nạn xã hội - các con đường có nguy cơ lây nhiễm AIDS cao, đặc biệt là ma túy. 100% nhà trường xây dựng hòm thư giúp bạn; các trường chuyên nghiệp, THPT còn hình thành đường dây nóng để kịp thời phát hiện các đối tượng tình nghi có liên quan đến tệ nạn xã hội, HIV/AIDS.

Trong việc tổ chức các hoạt động tuyên truyền, GD, ngoài một phần kinh phí rất nhỏ được UBND tỉnh hỗ trợ cho ngành (năm 2000: 5 triệu đồng, năm 2003: 7 triệu đồng, năm 2004: 2 triệu đồng, năm 2005: 3 triệu đồng) ngành chuyển cho một số nhà trường để tổ chức tuyên truyền điểm, các nhà trường đều dành một phần kinh phí thoả đáng để thực hiện các hoạt động giáo dục HS về đại dịch thế kỉ. Tổng kinh phí đầu tư cho hoạt động tuyên truyền phòng, chống AIDS trong 10 năm qua theo báo cáo của các đơn vị trong toàn ngành là 590 triệu đồng, bao gồm chi cho tuyên truyền, vẽ pa-nô, áp-phích, chi cho khen thưởng nhân các cuộc thi, chi mời chuyên gia nói chuyện....

2.4. Thực hiện công tác tuyên dương, khen thưởng

Vấn đề này cũng được chỉ đạo và thực hiện tốt. Nhân dịp tổ chức các hoạt động, các nhà trường đều dành kinh phí thoả đáng để chi khen thưởng các tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc. Nhân tổng kết mười năm công tác GDPC AIDS, Sở đã xét khen thưởng cho 10 tập thể, 20 cá nhân tiêu biểu, 1 tập thể và cá nhân được giới thiệu đề nghị Bộ tặng bằng khen.

Về việc bình xét thi đua hàng năm của các đơn vị cá nhân, Sở đã quan tâm đến kết quả thực hiện công tác GDPC HIV/AIDS, tệ nạn xã hội, coi đây là một tiêu chuẩn để xét các tập thể đạt danh hiệu tiên tiến xuất sắc và cá nhân đạt danh hiệu GV giỏi, chiến sĩ thi đua các cấp. Tất cả các trường, GV chủ nhiệm có HS vi phạm tệ nạn xã hội đều bị cắt thi đua.

2.5. Công tác phối hợp với các tổ chức, ban ngành có liên quan nâng cao hiệu quả tuyên truyền, giáo dục

Công tác phối hợp được tăng cường nhằm nâng cao hiệu quả tuyên truyền, GD, đặc biệt là quản lí HS, SV.

Tỉnh đã chú ý chỉ đạo và các đơn vị đã thực hiện tốt sự phối hợp giữa nhà trường, GV chủ nhiệm, các tổ chức đoàn thể trong trường, nhất là đoàn thanh niên, hội phụ huynh HS nhằm tăng cường quản lí, hướng HS, SV vào các hoạt động văn hoá lành mạnh, bổ ích; xây dựng tinh thần tự nguyện, tự giác của HS trong các hoạt động hàng năm, các trường đều thực hiện kí cam kết trách nhiệm giữa HS với GV chủ nhiệm, đoàn thanh niên, nhà trường, 100% lớp HS, đoàn viên thanh niên không để xảy ra hiện tượng vi phạm tệ nạn xã hội (TNXH).

Mỗi năm, Sở và các trường đều có kế hoạch phối, kết hợp với các cơ quan đơn vị có liên quan để tổ chức hoạt động tuyên truyền GD. Tháng 5/2005, Sở đã phối hợp với công an tỉnh, liên đoàn lao động tỉnh tổ chức đợt tổng điều tra tình hình nghiện ma túy trong cán bộ GV, HS, SV. Sở và các nhà trường còn phối hợp chặt chẽ với ban chỉ đạo phòng, chống HIV/AIDS các cấp, trung tâm phòng, chống HIV/AIDS của tỉnh, trung tâm y tế dự phòng các huyện, thành phố, các tổ chức đoàn thể để tổ chức tuyên truyền, thi tìm hiểu nhằm nâng cao nhận thức cho HS, SV về vấn đề này.

Hàng năm, các nhà trường đều thực hiện bàn giao HS về sinh hoạt hè với địa phương để tăng cường sự quản lí của gia đình, kết hợp với chính quyền, các tổ chức đoàn thể như đoàn thanh niên, hội cựu chiến binh, phụ nữ... hướng các em vào hoạt động hè bổ ích, lí thú, tránh xa TNXH là con đường có nguy cơ cao dẫn đến việc lây nhiễm HIV/AIDS; đồng thời thực hiện nghiêm túc việc nghiệm thu kết quả sinh hoạt hè của HS, coi đó là một căn cứ để xét lên lớp đối với những HS hạnh kiểm còn yếu và căn cứ đánh giá hạnh kiểm HS trong năm học tiếp theo.

Ủy ban phòng, chống AIDS của tỉnh năm nào cũng dành phần kinh phí cho ngành GD-ĐT để tổ chức các hoạt động của ban chỉ đạo, các hoạt động hội thảo, tuyên truyền GD.

3. Đánh giá chung

3.1. Ưu điểm

- Ngành đã xác định đúng tầm quan trọng của công tác GDPC HIV/AIDS - một dịch bệnh hiểm nghèo của thế kỉ; làm tốt công tác chỉ đạo, tổ chức, quản lí hoạt động. Đã thành lập được ban chỉ đạo từ tỉnh tới các cơ sở.

- Các đơn vị cơ sở có nhiều cố gắng trong công tác GD học sinh thực hiện tốt các tiết học chính khoá, tổ chức nhiều hoạt động ngoài giờ lên lớp với những nội dung, hình thức phong phú, hấp dẫn, có tác dụng thiết thực GD học sinh về phòng, chống HIV/AIDS.

- Hiện tại 100% HS của ngành không mắc vào các TNXH như ma tuý, mại dâm, không bị lây nhiễm HIV qua các con đường này và chưa phát hiện trường hợp cán bộ, GV, HS của ngành mắc vào các TNXH và nhiễm HIV/AIDS.

3.2. Hạn chế

- Nhiều đơn vị chưa chú ý đến lập kế hoạch tổ chức hoạt động, chưa xây dựng kế hoạch riêng mà thường lồng ghép trong kế hoạch hoạt động chung.

- Còn một số đơn vị chưa chú ý đổi mới hình thức tổ chức hoạt động tuyên truyền, GD và dành phần kinh phí cho hoạt động này còn chưa thoả đáng dẫn đến kết quả tuyên truyền, GD chưa cao.

- Công tác kiểm tra, giám sát cũng chưa được thường xuyên, liên tục, chủ yếu kết hợp trong các đợt thanh, kiểm tra chung.

Nguyên nhân của những hạn chế:

- Kinh phí để tổ chức cho các hoạt động tuyên truyền GDPC AIDS gặp nhiều khó khăn, nhất là đối với các trường THCS, tiểu học; ban chỉ đạo các cấp hoạt động không có kinh phí và bất cứ một khoản phụ cấp nào: hiện tại trên 85% kinh phí chi thường xuyên phải trả lương cho GV, còn 15% chi cho tất cả các hoạt động chuyên môn trong nhà trường, trong đó việc mua sắm thiết bị, phục vụ cho việc đổi mới chương trình hiện nay là rất tốn kém (kinh phí chương trình mục tiêu chỉ cho vấn đề này cũng không đủ); việc xây dựng lớp học, phòng học bộ môn đang là vấn đề nan giải với tất cả các trường.

Nhận thức của một số cán bộ, GV về việc tuyên truyền, GDPC AIDS chưa đầy đủ, họ cho rằng đây là nhiệm vụ của ngành y tế, của xã hội;

việc cập nhập các thông tin mới về tình hình đại dịch trên thế giới, trong nước và trong tỉnh chưa được thường xuyên, liên tục.

4. Một số kiến nghị, đề xuất

Công tác tuyên truyền, GD học sinh phòng, chống HIV/AIDS là hết sức cần thiết vì đây là những chủ nhân tương lai, nguồn nhân lực chủ yếu của đất nước. lứa tuổi HS THPT, THCS có đặc điểm tâm lí khá đặc biệt, phức tạp, đó là cầu nối giữa trẻ con và người lớn. Trong điều kiện hiện nay các em tiếp xúc với rất nhiều luồng thông tin khác nhau, nếu công tác tuyên truyền, GD không tốt, các em dễ rơi vào các con đường có nguy cơ lây nhiễm cao như tiêm chích, tình dục không an toàn; lực lượng HS rất đông, việc tổ chức tuyên truyền, giáo dục tốt và kịp thời sẽ có hiệu quả cao. Do đó xin kiến nghị:

- Thực hiện công tác tuyên truyền GDPC HIV/AIDS, ban chỉ đạo phòng, chống AIDS tỉnh cần chú ý đến lực lượng HS, tăng cường kinh phí cho tổ chức hoạt động tuyên truyền đến đối tượng này.

- Xây dựng và đưa vào thành chương trình GD chính khóa về vấn đề GD sức khỏe sinh sản vị thành niên, tình dục an toàn.

- Tổ chức tập huấn về công tác lập kế hoạch tuyên truyền GD cho các trường ban chỉ đạo GDPC TNXH các cấp của ngành; thường xuyên cung cấp tài liệu, thông tin về tình hình diễn biến bệnh dịch của thế giới, trong nước và trong tỉnh để thêm tư liệu sống cho công tác tuyên truyền, GD.

Bộ không nên tách rời việc tổng kết, tuyên dương khen thưởng các nội dung phòng, chống tệ nạn mại dâm, ma tuý như hiện tại vẫn đang thực hiện vì các vấn đề này có liên quan trực tiếp, mật thiết với nhau, nhiều khi là hệ quả của nhau.

SUMMARY

Some results of implementing HIV/AIDS prevention education in ten years from 1996 to 2005.